

V bratislavskom parlamente: Prelom v oblasti náboženskej slobody v strednej Európe

[Peter Zoehrer](#)

4. júna 2026

Skupinová fotografia z konferencie CEFORB o náboženskej slobode v budove slovenského parlamentu v Bratislave 1. júna 2026.

Vysokopostavení slovenskí predstavitelia, medzinárodní odborníci a obeť diskriminácie sa zišli, aby upozornili na prekážky registrácie a nenávistné prejavy – a ukázali cestu k reforme

Dňa 1. júna 2026 sa Národná rada Slovenskej republiky v Bratislave stala niečím viac než len zákonodarným zborom. Premenila sa na vzácny priestor svedomia a zodpovednosti. Takmer 90 účastníkov – 45 priamo v budove parlamentu a ostatní online z Európy, Afriky, Ázie a oboch Amerík – sa zišlo na Stredoeurópskom fóre pre slobodu náboženského vyznania alebo presvedčenia (CEFORB), ktoré sa konalo pod záštitou organizácie Human Rights Without Frontiers.

Téma bola naliehavá a konkrétna: právne vylúčenie menšinových náboženských spoločenstiev, narastajúca vlna nenávistných prejavov a naliehavá potreba reformy v jednom z najreštriktívnejších prostredí Európskej únie.

Voľba miesta konania mala nespochybniteľnú váhu. Usporiadanie konferencie priamo v parlamente vyslalo jasný signál, že sloboda náboženského vyznania alebo presvedčenia nie je okrajovou otázkou, ale základnou skúškou demokratickej vyspelosti. Pre Slovensko – ktoré zachováva najprísnejšiu registračnú podmienku v EÚ, teda 50 000 podpisov dospelých osôb, hranicu, ktorú od sprísnenia zákona v roku 2017 nijaké nové spoločenstvo úspešne neprekročilo – predstavovala táto udalosť možný bod obratu.

System, ktorý vytvára veriacich druhej kategórie

Slovenský registračný zákon vytvoril dvojstupňovú spoločnosť s konkrétnymi každodennými dôsledkami. Spoločenstvám, ktoré nedokážu splniť stanovenú hranicu, je odopretá právna subjektivita. Nemôžu stavať miesta bohoslužieb, poskytovať duchovnú službu v nemocniciach a väzniciach, dosiahnuť štátne uznanie

svojich manželstiev, získavať štátnu podporu pre duchovných ani využívať daňové zvýhodnenia dostupné registrovaným subjektom. Výsledkom je štrukturálna neviditeľnosť: skupiny v spoločnosti existujú, avšak z právneho aj občianskeho hľadiska zostávajú na okraji.

Willy Fautré, predseda organizácie Human Rights Without Frontiers International a Stredoeurópskeho fóra pre slobodu náboženského vyznania alebo presvedčenia, vystupuje na konferencii v budove Národnej rady Slovenskej republiky v Bratislave.

Slovenský verejný ochranca práv aj Slovenské národné stredisko pre ľudské práva formálne dospeli k záveru, že požiadavka 50 000 podpisov je diskriminačná a protiústavná.

Úrad pre demokratické inštitúcie a ľudské práva OBSE zdokumentoval prípady nenávistných útokov voči náboženským menšinám vrátane Jehovových svedkov. Orgány napojené na štát vydávali správy označujúce určité skupiny za „sekty“ alebo „kulty“; tieto materiály často živia mediálne naratívy, ktoré vykresľujú menšiny ako spoločenskú hrozbu. Tento cyklus – oficiálne podozrievanie, senzáciechtivé spravodajstvo a verejná stigmatizácia – vedie k skutočným škodám: spoločenskému vylúčeniu, ťažkostiam pri hľadaní zamestnania, rodinným konfliktom a v niektorých prípadoch k obťažovaniu či násiliu.

Keď štát odmieta udeliť uznanie, nezostáva neutrálny. Vysiela širšej spoločnosti signál, že tieto spoločenstvá sú určitým spôsobom podozrivé alebo nelegitímne, a zbavuje ich prezumpcie dobrej viery, ktorú registrované cirkvi automaticky požívajú.

Hlasy autority a morálnej jasnosti

Konferencia vynikala úrovňou a rozmanitosťou svojich rečníkov. Eduard Heger, ktorý pôsobil ako predseda vlády v rokoch 2021 až 2023, vniesol do diskusie osobnú hĺbku vychádzajúcu zo skúsenosti jeho rodiny s náboženským prenasledovaním za komunizmu. Ako člen bratislavského charizmatického spoločenstva vyzval pri obrane náboženskej slobody k pohľadu „dovnútra, nielen navonok“ a varoval pred

nebezpečným vývojom „od presvedčenia k extrémizmu, od extrémizmu k nenávisťným prejavom a od nich k trestným činom z nenávisti“. Jeho vystúpenie zdôraznilo, že postkomunistické demokracie majú pred sebou ešte veľa práce, kým zabezpečia skutočný pluralizmus.

Hans Noot z organizácie Human Rights Without Frontiers International a Dr. Ján Figel, bývalý osobitný vyslanec EÚ pre slobodu náboženského vyznania alebo presvedčenia a prezident FOREF Europe, na konferencii CEFORB v budove Národnej rady Slovenskej republiky v Bratislave.

Branislav Škripek, bývalý poslanec Európskeho parlamentu (2014–2019) a súčasný poslanec Národnej rady, a Marián Čaučík, poslanec za

Kresťanskodemokratické hnutie a veterán podzemnej cirkvi z obdobia komunizmu, otvorili rokovanie parlamentnými pohľadmi zakotvenými vo viere aj historickej pamäti. Čaučík, nositeľ Pribinovho kríža II. triedy a spoluzakladateľ detského hnutia eRko, čerpal z desaťročí aktivizmu a varoval pred legislatívou, ktorá by mohla neúmyselne obmedziť legitímne náboženské svedectvo.

Dr. Ondrej Prostredník, evanjelický duchovný, teológ, vysokoškolský pedagóg na Univerzite Komenského a poslanec za Progresívne Slovensko, predniesol jeden z intelektuálne najprepracovanejších príspevkov dňa. Dlhodobu argumentuje, že registračná hranica vytvára protiústavnú nerovnosť medzi spoločnosťami. Jeho poslanstvo bolo jasné: povinnosťou štátu je zaručiť rovnaké podmienky všetkým náboženským skupinám, nie zvýhodňovať tie, ktoré majú historickú väčšinu.

Dr. Ján Figel', bývalý osobitný vyslanec EÚ pre slobodu náboženského vyznania alebo presvedčenia a významný slovenský hlas v týchto otázkach, priniesol medzinárodnú autoritu a pokojnú morálnu silu. „Práva neexistujú bez povinností,“ pripomenul prítomným. „Sme si rovní v ľudskej dôstojnosti, odlišní v osobnej identite.“ Hovoril o potrebe hodnôt, ktoré človek skutočne žije, a nielen navonok predvádza, a uzavrel jednoduchým, silným etickým poslanstvom: „Lásku všetkým, nenávisť nikomu.“

David Burrowes, bývalý poslanec britského parlamentu a zástupca osobitného vyslanca britského premiéra pre slobodu náboženského vyznania alebo presvedčenia, vystupuje na konferencii CEFORB v budove Národnej rady Slovenskej republiky v Bratislave 1. júna 2026.

David Burrowes, bývalý poslanec britského parlamentu a zástupca osobitného vyslanca britského premiéra pre slobodu náboženského vyznania alebo presvedčenia, predniesol záverečné zhrnutie. Na základe rokov globálnej advokačnej práce vyzval na primerané reformy zlučiteľné s ľudskými právami.

„Práva neexistujú bez povinností. Sme si rovní v ľudskej dôstojnosti, odlišní v osobnej identite.“

Dr. Ján Figel', bývalý osobitný vyslanec EÚ pre slobodu náboženského vyznania alebo presvedčenia

Ľudská cena: svedectvá, ktoré si vyžadujú odpoveď

Emocionálnym a morálnym stredobodom dňa sa stal panel svedectiev obetí, ktorý moderovala Eva Miškelová. Dr. Juraj Lajda a doc. Pavel Hlavinka s rozvahou a odvahou hovorili o prežívaní realite vylúčenia. Dr. Lajda, ktorý bol vtedajšom Československu za komunistického režimu sám väznený pre svoju vieru, priamo a pôsobivo prepojil minulé prenasledovanie so súčasnými prekážkami.

„Pretože som bol pre svoje presvedčenie väznený, viem, že zlyhanie štátu pri ochrane náboženskej slobody zraňuje nielen jednotlivcov, ale aj samotnú dušu demokracie. Dnešné registračné zákony môžu mať inú podobu, naďalej však vytláčajú spoločenstvá na okraj a pripomínajú vylúčovanie z minulých čias.“

— Dr. Juraj Lajda, panel svedectiev obetí

Ich výpovede premenili diskusiu o verejnej politike na ľudskú skutočnosť. Deti čeliace stigmatizácii v školských triedach, rodiny, ktorým je odopieraná bežná účasť na občianskom živote, tiché zúfalstvo a zdokumentované psychické dôsledky – nešlo o abstraktné sťažnosti. Boli to svedectvá, ktoré prerazili rétoriku a naliehavo si žiadali odpoveď. Ako jasne ukázali, absencia právneho uznania nikdy nie je neutrálna; zvyšuje zraniteľnosť a prehľbuje rozdelenie.

Regionálne porovnanie, ktoré ponúka nádej

Hoci sa pozornosť sústredila na Slovensko, účastníci tiež počuli, že sú možné aj iné politické voľby. Anja Tang z OIDAC Europe priniesla podnetné postrehy o potrebe zvýšiť novinárske štandardy a upozornila, že terčom nenávistných prejavov sa môžu stať aj väčšiny. Peter Zoehrer z FOREF Europe zdôraznil výrazný vývoj Rakúska počas posledných dvoch desaťročí – od krajiny vnímanej ako problémové dieťa EÚ v oblasti náboženskej slobody ku krajine, ktorá vybudovala platformy pre skutočný medzináboženský dialóg a dosiahla vyváženejší mediálny obraz menšinových vierovyznaní. Rakúska cesta k registrácii, ktorá na počiatočné uznanie vyžaduje približne 300 členov, ostro kontrastuje so slovenskou hranicou 50 000 podpisov. Konkrétne úspechy vrátane registrácie sikhskej komunity v roku 2020 a plného uznania Cirkvi zjednotenia v roku 2015 dokazujú, že vytrvalosť, dialóg a konštruktívna spolupráca môžu prekonať predsudky a viesť k integrácii.

Willy Fautré a Peter Zoehrer počas konferencie Stredoeurópskeho fóra pre slobodu náboženského vyznania alebo presvedčenia v budove Národnej rady Slovenskej republiky v Bratislave.

Zoehrer predstavil aj širšiu regionálnu výzvu: narastajúce nenávistné prejavy, mediálnu senzáciečtivosť vykresľujúcu menšiny ako hrozbu a škody

vznikajúce vtedy, keď štátne inštitúcie opúšťajú ideologickú neutralitu.
Riešenie podľa neho spočíva v dôslednej neutralite štátu, zodpovednej
žurnalistike a jasných a spravodlivých cestách k právnemu uznaniu, ktoré
prináša stabilitu, ochranu a legitimitu.

Dosah konferencie siahal ďaleko za hranice regiónu. Medzi účastníkmi boli zástupcovia Komisie USA pre medzinárodnú náboženskú slobodu, Veľvyslanectva USA na Slovensku, ADF International, Bitter Winter, CESNUR, moslimskej komunity Ahmadija, Hnutia zjednotenia, Sikh Dharma a akademických inštitúcií od Messiny po Pécs. Ich prítomnosť potvrdila, že slovenské problémy – aj hľadanie riešení – majú odozvu naprieč kontinentmi.

Semená zmeny zasiate v parlamente

Prelomovým na 1. júni 2026 nebol nijaký jednotlivý prejav ani návrh, ale samotné stretnutie: úradujúci poslanci ochotní počúvať, obeť ochotné verejne svedčiť, odborníci ochotní ponúknuť porovnávacie modely a spoločné presvedčenie, že administratívne vylúčenie nie je ani nevyhnutné, ani spravodlivé. Zámerne konkrétny a na dôkazoch založený prístup CEForb, zameraný na jednotlivé krajiny, už začal prinášať konkrétne odporúčania pre legislatívne a politické reformy v Rakúsku, Česku, na Slovensku a v Maďarsku.

Willy Fautré, Eva Miškelová, Hans Noot, Peter Zoehrer a David Burrowes si po konferencii CEForb užívajú spoločnú chvíľu pri prehliadke mesta; v pozadí je Bratislavský hrad.

Bratislavská konferencia nepredstierala, že počas jediného popoludnia vyrieši všetko. Dosiahla však niečo vzácnejšie a hodnotnejšie: vytvorila v samotnom srdci demokratickej moci priestor pre pravdivé svedectvo, vzájomný rešpekt a praktickú nádej. Reforma – počnúc výrazne nižšou a primeranejšou registračnou hranicou – je

dosiiahnutel'ná. Keď sú chránené práva najmenších a najnovších spoločenstiev, posilňuje sa sloboda všetkých.

Slovensko teraz stojí pred jasnou voľbou. Hlasy, ktoré 1. júna zazneli v jeho parlamentnej sále, ponúkli nielen kritiku, ale aj cestu vpred. Otázkou je, či sa po nej jeho predstavitelia vydajú.

#NáboženskáSloboda #FoRB #StrednáEurópa #ĽudskéPráva

#Slovensko #NenávistnéPrejavy #MedzináboženskýDialóg